



REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO UPRAVE



Klasa: 023-01/14-01/41
Urbrój: 515-02-02-02/1-14-1

Zagreb, 24. siječnja 2014.

GRADOVIMA

OPĆINAMA

- svima -

- putem Ureda državne uprave u županijama

GRAD ZAGREB

- Tajništvo

PREDMET: Istovremeno održavanje izbora za članove vijeća mjesnih odbora i izbora za članove u Europski parlament iz Republike Hrvatske
- mišljenje, d o s t a v l j a s e

Povodom predstojećih izbora za članove u Europski parlament iz Republike Hrvatske u Ministarstvu uprave zaprimljeno je više upita koji se odnose na mogućnost istovremenog održavanja izbora za članove vijeća mjesnih odbora i izbora za članove u Europski parlament iz Republike Hrvatske, konkretno vezano uz sastav tijela za provedbu izbora za članove vijeća mjesnih odbora kako bi ista tijela provodila i jedne i druge izbore, a radi razloga racionalnosti i ekonomičnosti. Ovom prilikom se stoga u pogledu navedene mogućnosti, Ministarstvo uprave očituje kako slijedi:

Hrvatski sabor je dana 14. prosinca 2012. godine donio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi koji je objavljen u „Narodnim novinama“ broj 144 od 21. prosinca 2012. godine te je na snagu stupio dana 29. prosinca 2012. godine. Zakonom o izmjenama i dopunama među ostalim izmijenjene su i dopunjene odredbe Glave VII. osnovnog teksta Zakona kojom je uređena mjesna samouprava.

Bitnu novinu predstavlja činjenica da je sada Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi („Narodne novine“, broj 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 150/11, 144/12 i 19/13 – pročišćeni tekst, u daljnjem tekstu: Zakon) izrijekom

propisano da je jedinica lokalne samouprave koja ima osnovane mjesne odbore dužna provoditi izbore za članove vijeća mjesnih odbora pri čemu je ujedno propisano i tijelo ovlašteno za raspisivanje izbora – to je predstavničko tijelo (članak 61.a Zakona). Također, ono što je osobito bitno je da je Zakonom riješeno pitanje drugostupanjske zaštite izbornog prava u izbornim sporovima vezanim uz mjesne izbore (članak 61.b Zakona). Tako je propisano da prigovore zbog nepravilnosti u postupku kandidiranja i izbora članova vijeća mjesnih odbora rješava nadležno izborno povjerenstvo, utvrđeno općim aktom predstavničkog tijela. Protiv rješenja nadležnog izbornog povjerenstva podnositelj prigovora koji je nezadovoljan takvim rješenjem, ima pravo žalbe nadležnom uredu državne uprave, odnosno nadležnom gradskom uredu u Gradu Zagrebu.

Glede pitanja vezanog uz istovremeno održavanje izbora za članove vijeća mjesnih odbora i izbora za članove u Europski parlament iz Republike Hrvatske, ističe se da je mišljenje Ministarstva uprave da nema zakonskih zapreka da se izbori održe istovremeno, odnosno istoga dana.

Međutim, Ministarstvo uprave smatra potrebnim ukazati da je vezano uz raspisivanje mjesnih izbora te njihovo održavanje istovremeno s izborima za članove u Europski parlament, potrebno voditi računa o vremenu, odnosno rokovima za raspisivanje mjesnih izbora, budući da je općinsko, odnosno gradsko vijeće ovlašteno za raspisivanje mjesnih izbora, dok odluku o raspisivanju izbora za članove u Europski parlament donosi predsjednik Republike Hrvatske. Pri tome je također potrebno voditi računa i o propisanim rokovima koji protječu od raspisivanja do održavanja mjesnih izbora.

Nadalje, računa treba voditi i o tijelima za provedbu izbora. Tijela za provedbu izbora za članove u Europski parlament iz Republike Hrvatske propisana su Zakonom o izboru članova u Europski parlament iz Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 92/10, 23/13 i 143/13), dok su tijela za provedbu izbora za članove vijeća mjesnih odbora dužne propisati same jedinice svojim općim aktom.

Člankom 59. stavkom 2. te člankom 61. stavkom 4. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi propisano je da će se statutom, odnosno drugim općim aktom općine ili grada urediti sva pitanja vezana uz izbore i obavljanje dužnosti članova vijeća mjesnog odbora, odnosno da postupak izbora članova vijeća mjesnog odbora predstavničko tijelo uređuje općim aktom, odgovarajućom primjenom odredaba zakona kojim se uređuje izbor članova predstavničkih tijela jedinica lokalne samouprave. Dakle, obveza je jedinica lokalne samouprave da općim aktom uredi sva pitanja vezano uz mjesne izbore i to odgovarajućom primjenom odredbi Zakona o lokalnim izborima („Narodne novine“, broj 144/12) kojima se uređuje izbor članova predstavničkih tijela jedinica.

Ovdje Ministarstvo uprave ponavlja svoj dosadašnji stav da zbog posebnosti mjesne samouprave u provedbi izbora za članove vijeća mjesnih odbora potrebno je imati na umu da odgovarajuća primjena zakona ne znači doslovna primjena u svim detaljima, već primjena na specifičan način i samo u pitanjima gdje je to objektivno moguće, vodeći naravno, pri tome računa o temeljnim odredbama i „duhu“ propisa koji se odgovarajuće primjenjuje. Prema tome tim općim aktom potrebno je propisati izborna tijela i njihove ovlasti, utvrditi rokove za raspisivanje izbora i izbornih radnji, regulirati postupak kandidiranja, način objave kandidacijskih lista, urediti pitanja nespojivosti, zaštite izbornog prava, troškove izbora i sve ostalo u pogledu mjesnih izbora, kako bi se osigurala uredna i zakonita provedba izbora.

U odnosu na istaknuto, u slučaju planiranja istovremenog održavanja izbora za članove u Europskom parlamentu iz Republike Hrvatske i mjesnih izbora potrebno je posebno voditi računa o nadležnim tijelima za provedbu izbora. Pritom je Ministarstvo mišljenja da ista tijela mogu biti nadležna za provedbu i izbora za članove u Europskom parlamentu i mjesnih izbora, ako je općim aktom jedinice tako propisano. To u konkretnom slučaju znači da bi nadležna izborna tijela za mjesne izbore (u slučaju istovremenog održavanja izbora za članove u Europski parlament i mjesnih izbora) bila ista kao za izbore za članove u Europski parlament sukladno Zakonu o izboru članova u Europski parlament iz Republike Hrvatske te se slijedom toga **u tom dijelu, a koji se odnosi na sastav izbornih tijela, odnosno biračkih odbora, ne bi radilo o analognoj primjeni Zakona o lokalnim izborima.**

Međutim, nema prepreke ni da jedinica svojim općim aktima propiše i druga tijela za provedbu mjesnih izbora, dakle tijela čiji je sastav drugačiji u odnosu na tijela za provedbu izbora s kojima se istovremeno provode mjesni izbori. U tom slučaju istovremeno će s jedne strane izbore za članove u Europskom parlamentu provoditi tijela čiji je sastav i djelokrug propisan i utvrđen Zakonom o izboru članova u Europski parlament iz Republike Hrvatske, dok će s druge strane mjesne izbore provoditi tijela čiji sastav i djelokrug uređen općim aktima lokalne jedinice. Dakle, paralelno će postojati dvostruka tijela za provedbu istovremenih izbora za članove u Europski parlament i mjesnih izbora o čemu treba voditi računa (a što je i stav Državnog izbornog povjerenstva Republike Hrvatske).

Slijedom navedenog, Ministarstvo uprave ističe da s obzirom da zakonom nije propisana nemogućnost istovremenog održavanja izbora za članove Europskog parlamenta iz Republike Hrvatske i mjesnih izbora, nema zapreke da se oni istovremeno održe, a radi prvenstvenog ostvarivanja ušteda jedinicama lokalne samouprave, što ne znači mogućnost skraćivanja tekućeg mandata izabranih članova vijeća mjesnih odbora (naime, izbori se mogu istovremeno provesti u jedinicama koje imaju osnovane mjesne odbore a još nisu provele mjesne izbore, kao i u jedinicama u kojima je istekao ili ističe četverogodišnji mandat izabranim članovima vijeća mjesnih odbora). Međutim, neophodno je da jedinica lokalne samouprave osigura njihovu zakonitu provedbu. U tom smislu u obzir treba uzeti činjenicu da se različitim propisima uređuje raspisivanje i provedba izbora za članove u Europski parlament i mjesnih izbora, sastav izbornih tijela, zaštita izbornog prava na tim izborima, kao i snošenje udjela troškova za provedbu tih izbora tj. troškova za tijela za provedbu izbora (primjerice koje bi trebalo snositi u jednakim dijelovima, a za što bi se trebalo obratiti Državnom izbornom povjerenstvu Republike Hrvatske budući da troškove za mjesne izbore snose jedinice lokalne samouprave, a sredstva za pokriće troškova izbora za članove u Europski parlament osiguravaju se u državnom proračunu Republike Hrvatske, a njima raspolaže Državno izborno povjerenstvo). O navedenom treba voditi računa zato što za posljedicu može imati određene proceduralne poteškoće u provedbi samih izbora.

Završno, još se jednom ističe da nema zapreke za istovremenom provedbom izbora za članove Europskog parlamenta i mjesnih izbora, ali se skreće pozornost da treba voditi računa između razlikovanja samog sastava izbornih tijela i postupka imenovanja članova izbornih tijela.

To znači da bi sastav izbornih tijela bio određen sukladno Zakonu o izboru članova u Europski parlament iz Republike Hrvatske, odnosno to u konkretnom slučaju znači da bi nadležna izborna tijela za mjesne izbore bila ista tijela (u istom sastavu) koja su nadležna za provedbu izbora za članove u Europski parlament. Pritom je Ministarstvo mišljenja da nema prepreke da ista tijela budu nadležna za provedbu i jednih i drugih izbora, ako jedinica svojim aktom tako propiše.

Međutim, u preostalom dijelu koji se odnosi na postupak određivanja, odnosno imenovanja izbornih tijela (posebno biračkih odbora), kao i zaštitu izbornog prava, analogno se primjenjuju odredbe Zakona o lokalnim izborima. Drugim riječima to znači da sama jedinica svojim općim aktima treba propisati tijela za provedbu mjesnih izbora, odnosno u svom općem aktu treba utvrditi da će mjesne izbore provoditi izborna tijela u istom sastavu tj. ista izborna tijela kao za izbore članova za Europski parlament, temeljem čega će ista tijela provoditi i jedne i druge izbore.

Dodatno se naglašava da što se tiče zaštite izbornog prava na mjesnim izborima, ona se provodi sukladno Zakonu o lokalnim izborima (odredba članka 61.b Zakona).



O tome obavijest:

Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske